

KUMULUS MAGAZINE OVER MUZIEK
BEELDENDE KUNST DANSTHEATER
SCHRIJVEN EN KUNST VERKENNEN

KU MU LUS

MAÏTÉ GUÉRIN
MEESTER VAN HET
EIGEN LICHAAM

MARTE HAMELEERS
DE NATUUR KOMT
VANZELF

CARIN KLOMPEN
MAASTRICHT
WORDT
SCHRIJFSTAD

MICHEL SLUYSMANS
VAN PARTOET
NAAR
TONEELGROEP
MAASTRICHT

Koop uw tickets
nu online!

goes opera

25/09

Le Barbier de Séville

LIVE

Opéra 19u15 • Componist Rossini
Opéra Bastille Paris

programma 2014

goes
opera
goes
Ballet

LIVE

16/10 Tosca

Opéra 19u15 • Componist Puccini
Royal Opera House London

06/11 Moulin Rouge

Ballet 19u15 • Canada

27/11 Die Zauberflöte

Opéra 19u15 • Componist Mozart
Teatro alla Scala, Milan

11/12 Notre Dame de Paris

Ballet 19u15 • Componist Jarre
Teatro alla Scala, Milan

EUROSCOOP
BIOSCOPIEN | MAASTRICHT

Wilhelminasingel 39, 6221BE Maastricht • 043/82 00 320

WWW.EUROSCOOP.NL

HELLEN!

Hellen Hurkens / Coördinator Kaleidoscoop, Cultuureducatie /
Docent Popmuziek, Lighthouse of Music

Kunst en cultuur waren vanzelfsprekend bij ons thuis. Ik ging naar pianoles en zat bij de drumband. Net zoals zwemles hoorde het gewoon bij de opvoeding. In vakanties bezochten we de Dom van Milaan en de opera in Verona. De eerste ervaring waarbij de vonk echt oversloeg, was toen mijn vier jaar oudere zus in de zesde klas de afscheidsmusical *De tovenaars van Alkmaar* opvoerde. Ik was toen zelf acht jaar. Mijn zus oefende weken achter elkaar liedjes en ik oefende met haar mee. Het leek me geweldig om te mogen zingen op een echt podium met een echt decor, dat wilde ik ook heel graag. Ik volgde het repetitieproces met bijzondere belangstelling, deed alle teksten en dansjes mee achter de schermen. De magie; muziek, decor, kleding, grime, daar kreeg ik kippenvel van...

Dat gevoel van toen heb ik nu nog steeds, als ik met mijn eigen band Reincarnatus, in een schouwburg tussen de coulissen sta te wachten totdat het gordijn open gaat.

De mogelijkheden die ik heb gekregen van mijn ouders, die gun ik ieder kind. Het is mijn motivatie als coördinator van Kaleidoscoop om ieder kind de kans te geven zijn/haar talent te ontdekken en te ontwikkelen. Talent op het gebied van muziek, dans, toneel of beeldende kunst. We doen dat in scholen met een heel bijzonder project: "Toon je Talent". Want als je ontdekt waar je goed in bent, geeft je dat plezier voor de rest van je leven.

Zelfs tot op late leeftijd, dat kun je lezen in het artikel over het geheugenkoor. Heel mooi om te zien hoe ouderen bij wie het geheugen achteruit gaat, nog wel alle liedjes van vroeger kunnen meezingen.

Een ander mooi project is "de Kunstketel" waarin Kumulus en Trajekt er samen voor zorgen dat ieder kind, ook daar waar het van huis uit niet vanzelfsprekend is, zijn talent kan ontdekken. In dit blad een interview met Mart Mooren van Trajekt.

Verder "The making of... Oger, the musical" een kijkje achter de schermen. Net zoals ikzelf op mijn achtste krijgen jongeren van de auditiegroep hier ook kippenvel van en wie weet is dit voor hen ook de trigger om zich verder te ontwikkelen. Zo zorgen we er bij Kumulus voor dat we het stokje blijven doorgeven...

Veel leesplezier!

7

**VAN PARTOET
NAAR
TONEELGROEP
MAASTRICHT**

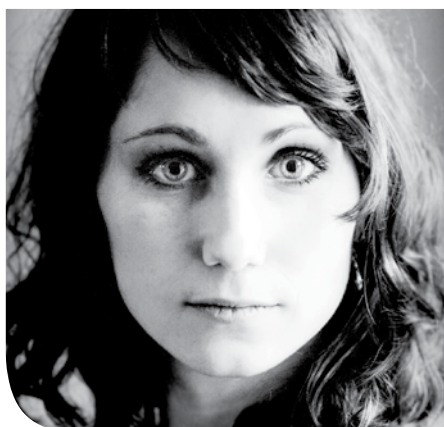
THEATER
MICHEL SLUYSMANS

10

**MEESTER
VAN HET
EIGEN
LICHAAM**

DANS
MAÏTÉ GUÉRIN

22

**DE NATUUR
KOMT
VANZELF**

BEELDENDE KUNSTEN
MARTE HAMELEERS

JAARGANG 3 / NUMMER 2 / SEPTEMBER 2014

INHOUD

28

RUIK EENS
AAN EEN
POLLETJE
GRAS

KUNSTEDUCATIE
MARIJK GREWELDINGER

34

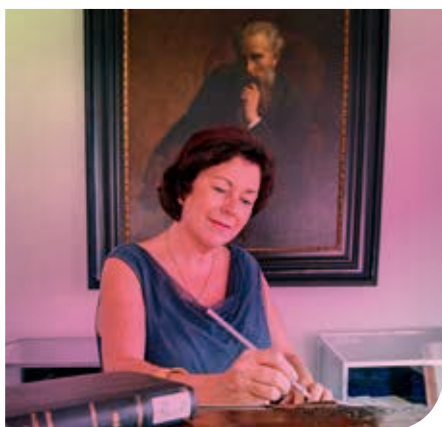
MAASTRICHT
WORDT
SCHRIJFSTAD

SCHRIJVEN
CARIN KLOMPEN

40

10
VRAGEN
VOOR

MUZIEK
RICK DEBIE

VERDER:

3 VOORWOORD / **14** OSCAR WEISHUT / **16** MUZIEK ALS MEDICIJN VOOR HET GEHEUGEN /
19 NIEUWS & TIPS / **26** CURSISTENWERK: THE MAKING OF OGER / **30** TROTS EN
ZELFVERTROUWEN IN MARIABERG / **33** COLUMN / **38** KUNSTWERK IN DE EUREGIO: INSEL
HOMBROICH / **44** HIP HOP GEEFT HET LEVEN KLEUR

AvondGasten

Dé talkshow van Limburg

maandag t/m vrijdag
18:00 | 21:00 | 23:00

L1mburg live

L1.nl

Cineville

Nu ook in Lumière: de **Cineville**-pas:

voor € 19.- per maand onbeperkt
toegang tot alle filmvoorstellingen
in Lumière en meer dan
15 filmhuizen in de rest
van Nederland.

Vraag de pas aan op:
www.cineville.nl.

Lumière Cinema Maastricht
Bogaardenstraat 40b
6211 SP Maastricht
043 - 321 40 80
www.lumiere.nl

VOLG ONS
OOK OP:

**MADE
IN EUROPE**
PODIUM VOOR EUROPEES EN
EUROPEES FILMTALENT
www.madeineurope.eu

VAN PARTOET NAAR TONEELGROEP MAASTRICHT

HET MOET IN 1995 ZIJN GEWEEST. MICHEL SLUYSMANS EN SERVÉ HERMANS HEBBEN EEN ROL IN *VERTEL MEDEA VERTEL* BIJ JEUGDTHEATERSCHOOL PARTOET VAN KUMULUS. DE VOORSTELLING SPEELT OP DE ZOLDER VAN HET HUIS VAN BOURGONDIË. BIJNA TWINTIG JAAR LATER SOLLICITEREN ZE SAMEN OP DE VACATURE VOOR ARTISTIEK LEIDER BIJ TONEELGROEP MAASTRICHT (TGM). IN JANUARI 2015 BEGINT HET DUO AAN DE NIEUWE JOB.

door Meyke Houben foto Perry Schrijvers

Als puber doet Michel Sluysmans al aan schooltoneel. Op een dag laat zijn vader hem een advertentie zien van Jeugdtheaterschool Partoet. Michel meldt zich aan en reist wekelijks van Sijpeveld met de bus naar Maastricht voor de repetities. Hij ontmoet er Servé Hermans, met wie hij sindsdien bevriend is. Langzamerhand vat een duidelijk omlijnd idee post in zijn hoofd: hij wil naar de toneelschool. "De periode tussen pakweg je 15e en je 18e is heel bepalend", vertelt Sluysmans. "Ik had het geluk dat ik de juiste mensen tegenkwam. Bij Partoet kreeg ik persoonlijke begeleiding, goede feedback en hulp bij de monoloog die ik instudeerde voor mijn auditie bij de toneelschool. Op mijn school in Kerkrade was ik de enige die acteur wilde

worden. En ook voor ouders is het wel een ding als hun kind aan het toneel wil: dat is immers niet meteen een garantie voor een dik belegde boterham. Maar ik zette door en werd aangenomen in Amsterdam."

Meteen na de opleiding start Sluysmans het theatergezelschap Annette Speelt. "Als acteur stond ik nog helemaal aan het begin. Annette Speelt heeft mij verder gevormd. We deden namelijk alles zelf. Daardoor werd ik niet de standaard repertoire acteur, maar leerde ik om mijn eigen werk te creëren." Behalve met acteren, houdt Sluysmans zich, samen met componist Vincent van Warmerdam, ook bezig met het schrijven, regisseren en produceren van muziektheatervoorstellingen. Daarnaast

Servé Hermans en Michel Sluysmans.

speelt hij in tv-series en films. Al die tijd houdt hij contact met zijn vriend Servé Hermans, die na de Toneelacademie in Maastricht een gerenommeerd acteur werd bij onder meer Het Zuidelijk Toneel en NTGent. Bij dit laatste gezelschap maakt en regisseert de Maastrichtenaar ook eigen voorstellingen.

Met de aanstelling van Sluysmans en Hermans als artistieke leiding slaat Toneelgroep Maastricht deels een nieuwe weg in. "Het zou niet goed zijn als TGM over zes jaar nog precies hetzelfde zou zijn. Maar we willen ook niet het kind met het badwater weggooien. Het belangrijkste vinden wij dat TGM zich profileert als een echt stadsgezelschap. Vanuit een stevige verankering in de regio willen we aansprekende voorstellingen maken voor het hele land en voor een groot publiek." Bijvoorbeeld voorstellingen rond thema's die in Limburg geworteld zijn. "Denk aan de mijnsluitingen, het katholicisme, carnaval. Maar pas op: we worden geen Limburgs volkstoneel. We beginnen volgende

zomer met een opvoering van Shakespeare's *Othello*. In dit stuk beraamt de jaloerse Jago een plan om zijn baas, de moor Othello, ten val te brengen. Hoewel je het op het eerste gezicht misschien niet zou denken, sluit dit thema ook aan bij Limburg. Je kunt allerlei parallellen trekken over een gesloten gemeenschap, waar iemand met een andere huidskleur meteen opvalt. Het stuk gaat spelen op locatie, met veel muziek erbij."

Om de band met het publiek en partners in de regio te versterken, wil de nieuwe leiding van TGM meer gaan samenwerken met anderen, zoals Kumulus Theaterschool, de Toneelacademie en misschien ook Alles is Drama. Als *Othello* in de Bordenhal speelt, maakt Kumulus Theaterschool vrijwel tegelijkertijd een spiegelvoorstelling. Sluysmans: "We bekijken elkaars voorstelling en een acteur van TGM speelt mee bij Kumulus Theaterschool. Dat past bij onze werkwijze: we willen onderzoeken hoe we elkaar beter kunnen maken."

SLUYSMANS: 'DE PERIODE TUSSEN PAKWEG JE 15E EN JE 18E IS HEEL BEPALEND. IK HAD HET GELUK DAT IK DE JUISTE MENSEN TEGENKWAM.'

Zorgenkindje bij Toneelgroep Maastricht is momenteel het publieksbereik. De nieuwe aanpak van TGM moet ervoor zorgen dat meer, en vooral ook jongere mensen, het gezelschap weten te vinden. "We hopen dat we voorstellingen langer kunnen doorspelen en misschien vaker kunnen hernemen", zegt Sluysmans. "Maar dat zijn voorlopig dromen. Gelukkig hebben Servé en ik allebei een grote achterban; Servé vooral in België en ik in de Randstad. Daar gaan we zeker profijt van hebben. Zo maak ik in 2016 met componist Vincent van Warmerdam een grote zaal voorstelling. Die zal heel muzikaal zijn, met veel zingende acteurs en acterende zangers. De muzikale stiel van Limburg komt daarin volop tot uiting. Eind oktober is een andere voorstelling van Vincent en mij al te zien in de Bordenhal: *Judee Sill*, rockend en poëtisch muziektheater over een vergeten meisje met een uitzonderlijke gave. Verder heeft Gerardjan Rijnders toegezegd een project te regisseren."

Sluysmans heeft veel zin in zijn nieuwe job. "De komende jaren willen we de doelen voor TGM bereiken, maar daarnaast hoop ik ook persoonlijk te groeien als theatermaker en regisseur. Toneelgroep Maastricht is een groter bedrijf dan ik gewend ben. Dankzij de subsidie is de continuïteit voorlopig gegarandeerd. Voor Servé en mij is dit een logische volgende stap. Hoe het gaat bevalen, weten we pas over een paar jaar."

www.toneelgroepmaastricht.nl

BALLETDOCENTE MAÏTÉ GUÉRIN

MEESTER VAN HET EIGEN LICHAAM

door **Meyke Houben** foto's Perry Schrijvers

**“DE TECHNIEK VAN BALLET
IS ALS DE LETTERS VAN HET
ALFABET. ALS JE ZE KUNT
SCHRIJVEN, BEN JE ER
NOG NIET. JE MOET LEREN
ERMEE TE SPELEN, JE EIGEN
WOORDEN TE VORMEN.”**

Danseressen en dansdocente Maïté Guérin (Céret, Frankrijk, 1983) weet waarover ze praat. Haar veelzijdige carrière bracht haar van Frankrijk via Zwitserland naar Heerlen. Ze danste bij grootheid Maurice Béjart, richtte een eigen gezelschap op en geeft vanaf september les aan IDA (Intensieve Dans Academie) van Kumulus.

“De vraag om docente bij Kumulus te worden verraste me, maar kwam voor mij op het goede moment”, vertelt Maïté op het terras van café Zuid in Maastricht. “In mijn onderzoek als performer en danser ben ik op zoek naar verdieping die ik kan realiseren door les te geven. Van jongs af aan heb ik

altijd veel en hard gewerkt. Momenteel kies ik ervoor om iets minder te ‘performen’ en me te concentreren op de overdracht van mijn ervaringen. Om zo mijn kennis helderder en bewuster voor mezelf te maken.”

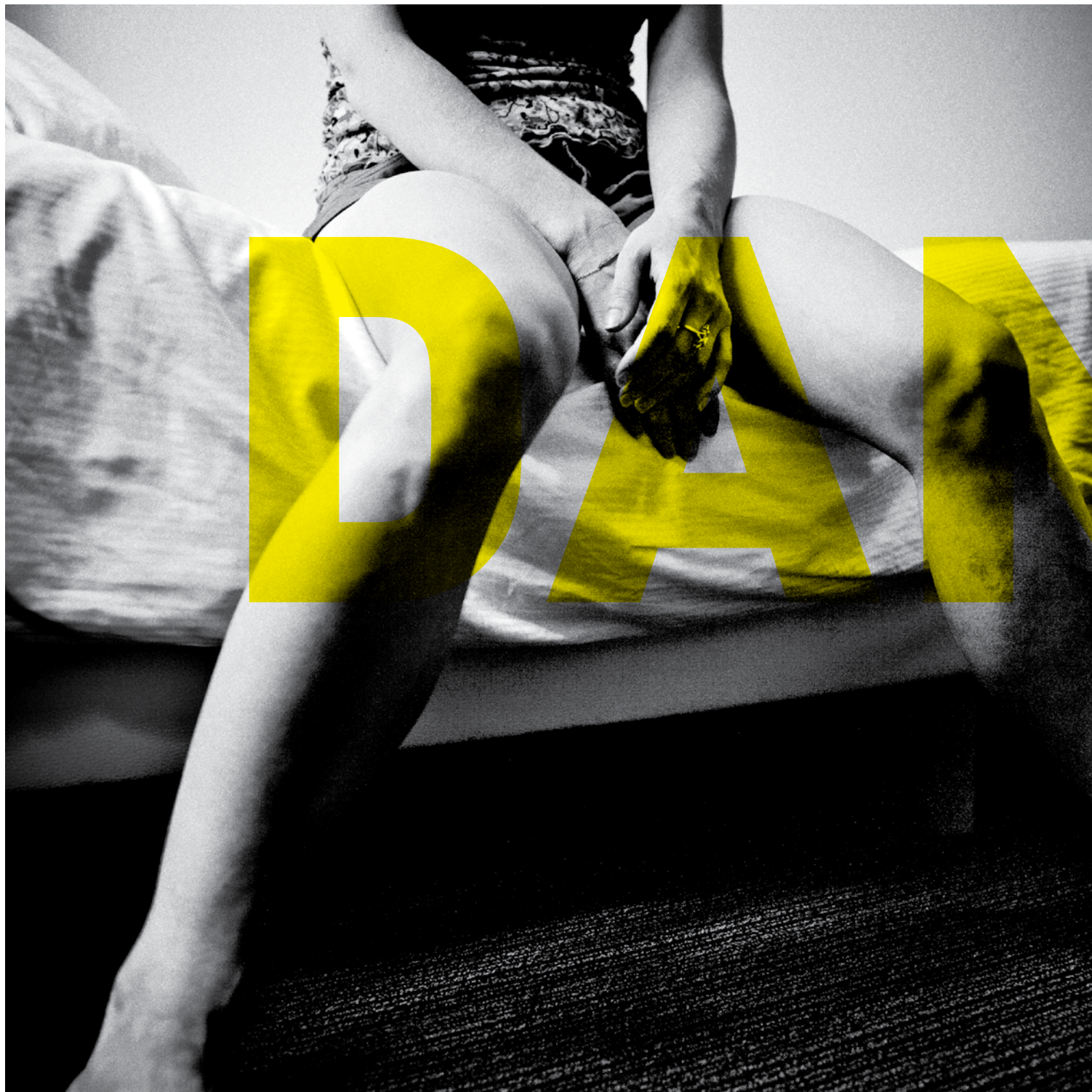
Maïté gaat aan IDA ballet doceren, de discipline waarmee ze is grootgebracht. Op haar zesde begonnen met dansen, ging ze al op haar dertiende naar het Conservatoire National Supérieure de Musique et de Danse in Lyon. Ze zette haar opleiding voort bij Maurice Béjart in Lausanne. Daar ging een nieuwe wereld voor haar open. “Ik werd daar verder opgeleid met de Martha Graham techniek, zang- en percussieles, Indiase klassieke dans, Kendo, Afrikaanse dans, Shakespeariaans en Commedia dell’arte theater en regelmatig supplementaire workshops. Zo kwam ik met allerlei disciplines in aanraking. Een echte ballerina wilde ik nooit worden, wel een professionele danser. Ik was dus ook blij toen ik een contract kreeg bij Compagnie M, het kleinere gezelschap van Béjart met vijftien jonge dansers en later het grotere gezelschap Béjart Ballet Lausanne.” Daar ontmoette ze in 2000 de Heerlenaar Joost Vrouwenraets, met wie ze in 2005 Gotra Ballet oprichtte. “We hebben het risico genomen, omdat we er vol voor wilden gaan. Dansen bij een groot gezelschap trok me niet: ik wilde eigen verantwoordelijkheid. De start van Gotra was een productie tijdens het Cultura Nova festival. Zeker in het begin was het keihard werken, maar we konden ervan leven.” En langzaam ontstond een sneeuwbal effect. Ze was bij Gotra al begonnen

**'DISCIPLINE EN TECHNIEK
VORMEN DE BASIS VOOR ELKE
ANDERE LOOPBAAN.'**

**'SOMS KAN HET ZELFS FIJN ZIJN OM
JE VERLOREN TE VOELEN OP EEN
ONBEKEND PAD. WANT DAN KUN JE
ALLE RICHTINGEN OP.'**

IS

met het geven van lessen en werd gevraagd als docente bij Dansatelier Rotterdam, Dance Company Nanine Linning Osnabrück en Korzo Theater in Den Haag.

Uit eigen ervaring weet de Française hoe zwaar het dansvak is. "Maar weinig mensen kunnen van dans echt hun beroep maken. Toch hoeft dat geen probleem te zijn. Tijdens de opleiding aan IDA wil ik mijn pupillen leren dat discipline en techniek de basis vormen voor elke andere loopbaan. Dat is ook het fijne aan IDA: je hoeft niet meteen te kiezen. Je gaat naast je danslessen gewoon naar school en kunt later altijd nog beslissen om amateur te blijven. Ik vind dat een goede aanpak, want het is ook belangrijk om een schooldiploma te halen."

Leerlingen een goede basis geven, zodat ze daarna alle vrijheid hebben om zich te ontwikkelen in een richting die ze zelf kiezen. Dat ziet Maïté als haar belangrijkste taak. Wie echter vastbesloten is om danser te worden, krijgt van de docente alle steun. "Vaak loopt een danser in spe tegen fysieke of mentale grenzen aan. Dat is lastig, maar in mijn opinie zijn er altijd mogelijkheden om een opening te vinden, hoe klein ook. Waar de weg daarna naar toe leidt, is misschien niet meteen duidelijk. Is dat erg? Nee. Soms kan het zelfs fijn zijn om je verloren te voelen op een onbekend pad. Want dan kun je alle richtingen op."

Intensieve Dans Academie IDA

IDA is de nieuwe naam van de vooropleiding dans van Kumulus (voorheen PreDance Academy). De opleiding is in eerste instantie bedoeld voor dansers die auditie willen doen bij dansacademies. Maar IDA is breder van opzet: leerlingen krijgen de kans een intensief programma te volgen als danser, ook als ze geen professionele carrière ambiëren.

Yvette van der Slik, artistiek leider IDA: "Ik wil graag werken aan een opleiding nieuwe stijl. Een opleiding waarin we leerlingen faciliteren in hun persoonlijke groei. Een opleiding ook op maat, waarbij we gebruik maken van nieuwe ontwikkelingen in de dans en onderwijstechniek. Wij willen leerlingen uitdagen om boven zichzelf uit te stijgen. Als docenten begeleiden we hen om hun eigen techniek te ontwikkelen, die past bij hun lichaam. Eigenheid en authenticiteit zijn daarbij belangrijker dan de ideaalbeelden die vaak vanuit de techniek worden nagestreefd. Bij IDA staat choreograferen en het dansen voor publiek centraal." Jaarlijks zullen leerlingen van IDA een voorstelling geven in het Kumulustheater. De eerste opvoering, met eigen werk van de cursisten, staat gepland voor december 2014.

IDA gaat met ingang van het cursusjaar 2014-2015 één keer per maand op zaterdag workshops organiseren, geleid door professionals uit verschillende disciplines. Deze workshops zijn ook toegankelijk voor niet-leerlingen. Het docententeam van IDA bestaat uit: Maïté Guérin (klassiek), Csaba Kvasz (klassiek), Laura van Sonsbeek (urban), Heidi Vos (klassiek, coördinator van de dansafdeling Kumulus) en Yvette van der Slik (modern, artistieke leiding IDA). Gezamenlijk vertegenwoordigen zij een schat aan ervaring en bestrijken zij een breed scala aan dansdisciplines.

TROMPETTIST OSCAR WEISHUT (11):

'VET, EEN HANDTEKENING OP MIJN CORNET'

door **Zelinda Meli** foto's Jonathan Vos

Oscar Weishut (11) is trompetleerling bij docent Marc Huynen. Oscar kwam, amper vier jaar oud, met zijn broertje mee naar de open dag van Kumulus Muziekschool. Na wat door het gebouw gezworven te hebben belandden de twee in het leslokaal van Marc Huynen. Daar kreeg Oscar een trompet in zijn handen gedrukt en blies. Marc Huynen riep onmiddellijk 'die moet ik op les hebben'. En zo geschiedde. Sindsdien heeft Oscar de trompet niet meer losgelaten.

Kom jij uit een muzikale familie?

"Ja, best wel. Mijn moeder is zangeres. Ze heeft conservatorium gedaan. Pappa speelde klarinet en saxofoon maar is inmiddels ook op de trompet overgestapt. Mijn broertje Felix koos ooit voor de piano maar dat ging niet zo heel erg lekker. Mijn stiefbroers speelden beiden piano."

Waar komt jouw achternaam vandaan?

"Mijn familie is van joodse komaf. Vroeger droegen joodse mensen een witte hoed vandaar de naam Weishut. Opa kwam uit Duitsland."

Wat vind je van de lessen bij je leraar Marc Huynen?

"Marc is een topleraar. Ik vind het heel erg leuk dat hij zo actief is. Hij is ook dirigent en hij regelt hele leuke dingen. Door hem speel ik bij bigband de Vitzkids."

Oefen je iedere dag en hoeveel dan?

"Ik speel wel elke dag maar hoeveel precies, dat hou ik niet bij."

Hoe ben je bij de Vitzkids terechtgekomen?

"Marc nodigde me uit om een keertje te komen kijken. Ik vond het meteen heel leuk. Ik speel er met veel plezier. We repeteren een keer per maand want de Vitzkids bestaat uit leerlingen van de Muziekschool van Heerlen (Schunck) en Kumulus Muziekschool. Soms spelen we wel drie keer per week."

Hoe is het om bij de Vitzkids solo te spelen?

"De allereerste keer was ik heel erg zenuwachtig want opeens riep Marc tijdens een optreden: "Oscar, kom maar naar voren." Tja, en dan sta je daar en moet je gewoon wat spelen. Maar door het veel te doen gaat het steeds beter. Ik speel nu echte solo's. Soms probeer ik wel eens wat te improviseren maar meestal vertrouw ik op wat ik al kan."

Welke soort muziek vind je leuk?

"Ik heb meer met jazz dan met klassiek. En dat speel ik natuurlijk bij de Vitzkids. Ik ga vanaf september naar de middelbare school (Porta Mosana). Te gek want daar hebben ze toevallig ook een bigband. Dat was doorslaggevend bij de keuze voor deze school."

Wie is jouw idool?

"Ik heb geen idool maar als ik iemand moet noemen die ik bewonder dan is dat Marc Huynen. En ook Eric Vloeimans. Van hem heb ik een handtekening op mijn cornet gekregen want vier jaar geleden heb ik een workshop bij hem gevolgd. Dat was pas vet!"

Kun je zonder muziek?

"Nee, het zit geloof ik in mijn bloed of hoe zeg je dat? Spelen bij de Vitzkids is echt mijn ding. Dat maakt trompetspelen wel leuker. We gaan ook wel eens op Vitzkidskamp. Dat begint op vrijdag met een repetitie en verder duurt het een heel weekend. We zwemmen, feesten en voetballen (grote mensen tegen de kinderen). We repeteren veel en sluiten af met een concert."

Kijk op www.kumulus.nl voor meer kindercursussen.

MUZIEK ALS MEDICIJN VOOR HET GEHEUGEN

door Ank Aerts foto's Han Boulanger

Peter Knops.

**MAASTRICHT EN OMGEVING TELT ACHT
ZOGENAAMDE GEHEUGENKOREN. SAMEN VINDEN
VERGEETACHTIGE OF DEMENTERENDE OUDEREN
LIEDJES EN MELODIEËN VAN VROEGER TERUG.
“MENSEN DIE NIET MEER WETEN HOE HUN
PARTNER HEET, HERINNEREN ZICH MET EEN
BEETJE HULP WEL NOG DE TEKST VAN LOEËNDE
KLOKKEN OF GENEET VAN HET LAEVE.”**

In 2011 ziet Geerte Courtens van welzijnsinstelling Trajekt de BBC-documentaire *Que sera sera* over een muziekdocent die met veel bezieling werkt met een groep demente ouderen. Zij hoort de ontroerende reacties van de deelnemers, hun familie en begeleiders. Ze is zo enthousiast dat ze meteen contact zoekt met koordirigent en muziekdocent Edward Berden. Nu, drie jaar later, zijn er maar liefst acht geheugenkoren in Maastricht en omstreken. Edward Berden heeft in Peter Knops een collega gevonden, die zijn enthousiasme voor deze speciale vorm van muziekparticipatie deelt. Peter Knops repeteert wekelijks met zijn koren in woon- en zorglocaties van Envida in Maastricht, Meerssen, Gulpen, Eijsden en Bunde.

Hoe werkt dat: zo'n geheugenkoor?

“Het is iedere keer anders. Er is geen methode waarin je leert hoe je zo'n koor het best begeleidt. De zangers en zangeressen van het geheugenkoor hebben een aantal dingen gemeen. Vooral dingen waar zij niet om gevraagd hebben. Zij hebben baat bij een veilige omgeving, waarin ze gestimuleerd worden in contact te komen met anderen en actief te blijven. Het geheugenkoor blijkt een mooie vorm om hen aan te spreken en iets waardevols toe te voegen aan de eindfase van hun leven.”

Hoe doe je dat dan?

“Het is vooral een kwestie van aanvoelen, aanvoelen en nog eens aanvoelen. Soms moet ik de mensen nog bij elkaar roepen, weten ze niet meer wie ik ben. Het begint met contact maken, hallo zeggen en mensen in de ogen kijken. Er zijn repetities bij waarin het volledig eenrichtingsverkeer is, maar het kan ook gebeuren dat tijdens een repetitie de mooiste dingen gebeuren. Dat mensen zomaar gaan dansen en na afloop zeggen: ‘Ga je nu al weg?’”

Hebben ze hun geheugen nodig om te zingen?

“Ik probeer zoveel mogelijk een beroep te doen op het muzikaal geheugen van de deelnemers. Het blijkt het

geheugendeel te zijn, dat vaak het langst in tact blijft. Mensen die niet meer weten hoe hun partner heet, herinneren zich met een beetje hulp wel nog de tekst van *Loeënde klokken* of *Geneet van het laeve*. Daar moet je aan denken bij het soort liedjes dat we zingen. Hoewel, ik zie als gevolg van de jongere aanwas (mijn jongste koorlid is 66 jaar) al langzaam een verschuiving naar de rock 'n roll. Het repertoire zal met de mensen mee veranderen.”

Even terug naar nu.

“De groep is erg belangrijk. Ze fungeert als een veilige en stimulerende omgeving. Iets wat voor mensen met dementie een belangrijke voorwaarde is om actief te kunnen worden. Spelenderwijs zijn ze niet alleen bezig met zingen of luisteren, maar ook met contact maken. Met bewoners, met begeleiders of familieleden. We gebruiken geen tekst op papier, dat zou het zingen te ingewikkeld maken. Vaak zie je dat mensen weer op woorden komen, doordat ze horen wat de buurman zingt. Ook het herkennen van de melodie brengt bij sommigen de woorden vanzelf naar boven. Dat is mooi om te zien. Iets anders wat ik prachtig vind, is dat muziek hen helpt zich emotioneel uit te drukken.”

Daar heb je vast een mooi voorbeeld van.

“Jazeker. Ik had een echtpaar in mijn koor. Ze zaten niet naast elkaar; tussen hen in zat iemand anders. De man was slecht ter been. Hij verplaatste zich in een rolstoel, maar was niet dement, hij kreeg nog alles mee. Zijn vrouw daarentegen herkende hem niet meer. Tijdens de repetitie vertrok de persoon die tussen hen in zat. De vrouw schoof toen een stoel op, waardoor ze naast haar man kwam te zitten. Naast elkaar zittend en zingend, legde zij zomaar uit het niets, opeens haar hand op de zijne. Blijkbaar had de muziek aan een oud gevoel geraakt.”

Is het koor veilig voor de bezuinigingen?

“Het geheugenkoor heeft zijn bestaansrecht dubbel en dwars bewezen. We helpen kwetsbare mensen, die in de laatste fase van hun leven zitten. Een leven dat is teruggebracht tot een heel klein kringetje. Het geheugenkoor voegt daar iets aan toe wat de kwaliteit van leven verhoogt. Gelukkig heeft Tout Maastricht dit goed onder de aandacht kunnen brengen van onder andere het Nederlands Fonds voor Cultuurparticipatie. Dat betekent dat de financiering voor de komende tijd weer rond is. Dat is alvast een hele opluchting.”

Vier je verjaardag @ The Spa!

Fishspa party

The Spa, Scharnerweg 149-A, Maastricht

Voor meiden EN jongens!
Op vertoon van je KUMULUS
cursistenpas voor € 15 p.p.

- 🐟 Fishspa
- 🐟 Voetmassage
- 🐟 Gratis drankjes & taart

Van 4-12 pers. Nagels lakken
optioneel voor € 5 p.p.

043 8524227
info@thespa.nl / www.thespa.nl

We nodigen alle kinderen uit om bij ons te komen Leren. Leren met een hoofdletter "L". Want kinderen in ontwikkeling Leren iedere dag op heel veel gebieden om te groeien als mens.

kom jezelf ontdekken
kom je talenten ontwikkelen
kom de wereld onderzoeken
kom je mogelijkheden verkennen

kom Leren van succes
kom Leren van fouten

kom om echt gezien te worden
kom om echt geaccepteerd te worden
kom om echt gerespecteerd te worden
kom om echt te Leren

kom bij Stichting kom Leren
en leer het beste uit jezelf te halen!

>> www.kom-leren.nl <<

CURSUS **TIPS** **NWS** COMING UP!

NWS

Yvette van der Slik

Nieuw docententeam

VOOR IDA

Per 1 september zal een nieuw docententeam de lessen bij IDA, Intesieve Dans Academie, van Kumulus gaan geven. Inhoudelijk komt de focus te liggen op de persoonlijke ontwikkeling van de dansleerlingen. Choreografen en dansen voor publiek staan centraal bij IDA. Yvette van der Slik wordt de nieuwe artistiek leider.

Lees meer over IDA op pagina 10.

Digna Janssen

COÖRDINATOR LIGHTHOUSE OF MUSIC

Digna Janssen gaat komend cursusjaar aan de slag als coördinator van de Lighthouse of Music pop/rock/jazz. Digna neemt een schat aan ervaring mee vanuit haar eigen muzikale loopbaan. Naast zangdocente bij Kumulus is ze de helft van de band Jodymoon. Met deze band neemt ze momenteel de vijfde cd op.

www.jodymoon.com

Digna Janssen

De kracht van de lach in LACH magazine

“Een lach is iets heel bijzonders”, vindt Kumulus cursiste Caro Cools (18). Caro maakte voor haar VWO afstuderen een magazine met de lach als centraal onderwerp. “De danslessen van Anne Bakker, dansdocente bij Kumulus, zorgden vijf jaar lang, vier keer per week, voor een enorme lach op mijn gezicht. Iets wat een enorme inspiratie is geweest voor mijn tijdschrift. Anne Bakker leerde mij wat passie is en dat is iets wat overduidelijk terug te zien is in LACH magazine.”

Like de facebookpagina <https://www.facebook.com/LACH-magazine>. Daar kun je zien waar het tijdschrift te krijgen is.

One, two, three, four...

Ben je op zoek naar een oefenruimte voor je band? Meld je dan bij Kumulus. Wij beschikken over professionele en goed geoutilleerde ruimtes die je voor aantrekkelijke tarieven kunt huren.

Mail verhuurservice@kumulus.nl voor meer informatie en reserveringen.

Studenten krijgen korting/Discount for students

We weten allemaal dat studenten in de regel een smalle beurs hebben. Daarom komt Kumulus deze groep tegemoet met een korting van 25% op een jaarcursus!

Kijk op www.kumulus.nl voor de voorwaarden.

Life isn't cheap for students. That's why Kumulus offers students a 25% discount (only valid for a year course). Please check www.kumulus.nl for further information about this topic.

Jong talent naar Den Haag

We zijn heel trots op onze IDA pupil Julia Alsdorf (11). Zij is aangenomen op de Dansvakopleiding van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Een geweldige prestatie. We wensen Julia heel veel succes én plezier toe!

Julia Alsdorf

COMINGUP!

KUMULUS OPEN DAG

14 SEPTEMBER

Op zondag 14 september opent Kumulus aan de Herbenusstraat de deuren.

Tijdens de open dag van de Theaterschool, Dans en Beeldende kunsten kun je kennismaken met docenten en ons cursusaanbod. In de theaterzaal vinden gratis voorstellingen plaats.

**Open dag, Herbenusstraat 89, Maastricht,
11.00 – 14.00 uur. www.kumulus.nl**

Opening Tentoonstelling Engelstalige schildersgroep

8 SEPTEMBER

In Grand Café Geuseltbad wordt op maandag 8 september een tentoonstelling geopend met werken van Engelstalige cursisten van docente Eva Lensink. De opening is om 09.30 uur.

Opening exhibition English painting Group. On Monday 8th september is the opening of the exhibition with works from Expat students (teacher Eva Lensink). The opening ceremony will be at 9.30 am.

philharmonie zuidnederland

de nieuwe klassieker

‘Boeiende ontwikkeling’

15

‘Toegewijd,
vakkundig en
geïnspireerd’

Bovenstaande reacties ontvingen wij dit seizoen van onze bezoekers.

Beleef het zelf en bestel nú voor concertseizoen 2014-2015 via www.philharmoniezuidnederland.nl

Henri Hermans Festival

6 - 13 SEPTEMBER

In Nuth vindt van vrijdag 6 t/m zo 13 september het Henri Hermans Festival plaats. Hermans (1883 – 1947) speelde een belangrijke rol in de geschiedenis van Kumulus Muziekschool. Hij professionaliseerde de hele organisatie aan het begin van de twintigste eeuw. De 'Stedelijke Mezieksjaol' kon zo uitgroeien tot een begrip in Maastricht en omstreken. Kumulus Muziekschool levert een bijdrage aan het festival door optredens van Kumulus Cello Ensemble onder leiding van Renée Wijnhoven, een optreden van het Saxofoon ensemble onder leiding van Henri Konsten en door celliste Eline Hensels die speelt tijdens het Candle Light Concert.

www.natuurlijkknuth.nl.

Eline Hensels

A taste of Musicaltheatre

Come taste the song, dance and play! Using excerpts from celebrated shows, three professional teachers will introduce you to the world of musical in all its facets. In this short but intensive course of 12 lessons, you will first work on separate modules and then jointly towards a presentation. Energy, fun and a healthy dose of ambition are the basic ingredients!

This course will be given in English.

CURSUSSEN

NIEUW!

MUSICAL ZANG

In deze lessen ga je gericht werken aan musicalrepertoire. Er wordt zowel zangtechnisch gewerkt als aan de interpretatie van de nummers. Wie ben je in dit nummer? Wat voor een ontwikkeling maak je door in het stuk? Waarom maak je bepaalde keuzes en wat is daar het gevolg van? Wanneer er een auditie voor de deur staat werken we hier ook samen naartoe. Deze lessen worden door Imke Heitzer gegeven.

Noten leren zingen

Volg je zangles of zit je in een koor, maar je kunt geen noten lezen? Nu is er de cursus 'Van blad zingen' waar je noten leert lezen, zodat je weet wat in de partituur staat en sneller bladmuziek kunt beheersen. Aan de hand van een gespecialiseerde methode leer je tonen treffen en melodieën zingen, waarbij ook de basis van de muziektheorie aan bod komt. Zo leer je beter zelfstandig muziek in te studeren! Deze cursus wordt door Christianne Neven gegeven.

Kumulus Tri-lab!

Tri betekent drie! Welk podiumbeest ben jij? Zingen, Spelen en Dansen in verschillende stijlen: van Improvisatie tot Pop, Freestylen tot Film-acteren. Ontdek zo waar je passie ligt!

30.000 Jaar Beeldende kunst

Kunsthistoricus Jac van den Boogard neemt je mee langs de krochten en de krullen van de Barok en de strakke lijnen van het classicisme. We 'schwärmen' op onze reis door de Romantiek en ontwaken in de dageraad van de moderne kunst om sprakeloos onze reis voort te zetten langs talrijke avant-garde stromingen van Realisme en Impressionisme tot we op de drempel staan van de 21e eeuw.

Carillonles bij Frank Steijns

Niet nieuw maar wel heel leuk en apart! Leer dit bijzondere instrument bespelen met coaching van niemand minder dan stadsbeiaardier Frank Steijns (ook bekend als violist bij het Johann Strauss orkest van André Rieu). De lessen worden aangeboden via een vijfurenlessenkaart. Zo deel je samen met Frank je eigen lestijd in.

Meer info over alle cursussen vind je op www.kumulus.nl of bel met onze baliemedewerkers (043) 350 56 69 of (043) 350 56 56.

DE NATUUR KOMT VANZELF

SCHILDER MARTE HAMELEERS WERKT GESTAAG DOOR AAN EEN DROMERIG OEUFRE. ALS DOCENT BIJ KUMULUS GEEFT ZE GRAAG HAAR SCHILDERTECHNIEK PRIJS MAAR WAAKT ZE ERVOOR DAT DE CURSISTEN NIET TE VEEL IN HAAR WERELD VERSTRIKT RAKEN. “EIGENHEID IS HET ALLERBELANGRIJKSTE.”

door Emile Hollman foto's Jonathan Vos

‘HET PROCES VAN LAAG OP LAAG VERGT VEEL TIJD, ZE MAAKT ZEVEN SCHILDERIJEN PER JAAR.’

In de film *Die Wand* van de Oostenrijkse regisseur Julian Pölsler trekt een vrouw door een ongerept natuurgebied. Op een dag stuit ze op een onzichtbare muur die haar de doorgang verspert. Het is niet al te ver gezocht om de aanwezigheid van zo'n onzichtbare muur ook in het werk van schilder Marte Hamелеers te veronderstellen. Althans, op de een of andere manier wordt de moderne wereld tegen gehouden op de landschappen van de schilder. Alsof de eeuwenoude glaceertechniek die ze gebruikt al het moderne lawaai uit haar verf filtert.

Een kraai is in het werk van schilder Marte Hamелеers geen aankondiger van de dood of andere ellende. Ze schildert kraaien omdat ze het prachtige vogels vindt. Een uil is ook niet per se wijs en een haan is geen schreeuwelijk. Daar komt nog bij dat dieren en mensen elkaar niet bijten in de landschappen die ze schildert. De natuur is een constante in haar werk.

Na kunstopleidingen in Maastricht, Antwerpen en Utrecht vestigde Marte Hamелеers zich als schilder in een atelier aan De Vecht in de Domstad. Ze genoot van de stadsvogels in het water en de dakgoten. Maar steeds als ze weer terug was in het Zuiden – Marte groeide op in het landelijke Mheer – had ze het gevoel dat ze iets gemist had. Het voorbijgaan van de seizoenen bijvoorbeeld. Winter in Zuid-Limburg voelt anders dan winter in Utrecht. Het kon niet uitblijven, ze keerde uiteindelijk terug naar haar geboortestreek. Ze woont in het dal van de Jeker, haar atelier is in Maastricht.

Het is juli en Marte exposeert in de kloosterbibliotheek van Wittem. Haar schilderijen proberen de aandacht te winnen van de boeken eromheen. Alles wat ze schildert is kwetsbaar, de meisjes, de vrouwen, de dieren, de bomen, de bloemen en de laurierstruik. In dat dromerige, vredige, verstilte universum hebben ze niks te vrezen, ze wanen zich onbespied. De naakten in de hof hoeven niet beducht te zijn voor een slang. Ze dragen kettingen van veren, bladeren in de haren. Zelfs vanuit de lucht komt geen enkele dreiging. Niets huivert en niets jakkert. Als er al onheil nadert, dan komt die uit het brein van de beschouwer. Waar zijn de dorpen, waar zijn de steden? “Een stad schilderen, lukt me niet”, zegt Marte. “Ik krijg het er benauwd. Als ik begin te schetsen, komt de natuur vanzelf.”

In een van de vitrinekasten heeft ze haar ingrediënten uitgestald. Dat doen niet veel schilders. Maar Marte Hamелеers maakt haar verf zelf. Schilderde ze aanvankelijk veel met olieverf, nu schildert ze vooral met ei-tempera en olieverf. Elke ochtend in haar atelier begint met het klutsen van een biologisch eitje voor de verf. Het is voor haar een meditatieve bezigheid. Deze techniek leert ze ook haar cursisten bij Kumulus. Wie met olieverf schildert verkrijgt een glans, Marte houdt van mat, zoals de vroege Italiaanse schilders als Giotto.

Ze bouwt haar doeken laagje over laagje op. Een gezicht kan soms volstaan met een laagje, een boom kan vele lagen hebben. De zogenaamde glaceertechniek die ze gebruikt,

De dag van Morgen. Ei-tempera en olieverf op linnen. 2012

stamt uit de zestiende eeuw. Ze nam deze over van haar vader Jos Hammeleers, ook schilder. Voordat er verf aan te pas komt, begint ze te schetsen met houtskool. Maar dan heeft ze al veldonderzoek gedaan - de afgelopen jaren heeft de schilder zich steeds meer verdiept in het landschap, in de werking van de seizoenen, de invloed van dag en nacht. Als het landschap eenmaal in de verf staat, is het sterk vereenvoudigd en vrijwel onherkenbaar geworden. Het is naar een poëtische hand gezet. Dat proces van laag op laag vergt veel tijd, ze maakt zeven schilderijen per jaar, maar daarnaast tekent ze ook en maakt aquarellen en gouaches om meer ideeën te kunnen verwezenlijken.

Bij Kumulus, waar ze de cursus van Emilia Hauser overnam, doet ze niet anders. Ze helpt cursisten bij het verwezenlijken van hun ideeën. Al worden dan vooral aquarellen gemaakt. "Het schilderen van een aquarel is goed te doen in drie uur, maar kan ook langer duren als je schildert in meerdere lagen. Ik vind het heel mooi om te zien hoe cursisten hun

eigen stijl ontwikkelen. Ze inspireren mij ook. Als schilder ben je toch vooral als een kluizenaar in je atelier bezig."

Marte Hammeleers zegt erover te waken dat cursisten hun eigen stijl kiezen en behouden. "Van bestaande kunstenaars kunnen cursisten veel leren, het is de kunst dit toe te passen in hun eigen werk. Iedere schilder, ervaren of niet, heeft een eigen stijl. Eigenheid is het allerbelangrijkste."

De lessen van Marte Hammeleers zijn op donderdagavond en zaterdagmorgen. www.kumulus.nl www.martehammeleers.nl

De poster van Oger.

Frank werkt aan de geluidstechniek van de headsets.

Decorwisselingen worden gerepeteerd met de jonge Fiona Georgia Sträter als proefkonijn.

Leerlinge Femke Dassen die visagiste van beroep is doet de make-up.

Oger Davy Odekerken wil ook de draak uitproberen.

Vorbereiden in de kleedruimtes.

Doorloop tijdens de repetitie van een groepschoreografie.

Christianne Neven repeteert alle stemmen in de foyer.

Judith Gerbrands geeft choreografie aanwijzingen.

Isabelle Andrien is de vader van de jonge prinses Fiona.

CURSISTEN WERK

THE MAKING OF OGER

foto's Jonathan Vos

Petra Jansen oefent voor het eerst met de leerlingen Siemen, Georgia Lisanne en Younky onder de draak.

RUIK EENS AAN EEN POLLETJE GRAS

door Ank Aerts foto Perry Schrijvers

MARIJK GREWELDINGER IS GEPOKT EN GEMAZELD OP HET VLAK VAN CULTUUREDUCATIE. ZE BALDE HAAR ERVARING VAN DE AFGELOPEN DERTIG JAAR SAMEN IN HET BOEK *DANS TUSSEN DE REUZEN* DAT OP VIER OKTOBER ZAL VERSCHIJNEN. "ELK KIND HEEFT UNIEKE TALENTEN DIE JE WAKKER KUNT KUSSEN."

Maastricht is blij met Marijk en Marijk met Maastricht. *Dans tussen de reuzen* mogen we gerust zien als een geschenk van de stad en Marijk aan elkaar. In het boek vertelt Marijk GRweldinger (Haarlem, 1959) wie ze is en hoe ze zich inzet om de creativiteit van kinderen te stimuleren en hen leert 'hun eigen paadje te hakken.' Het boek gaat uitgebreid in op *Get lekkers*, het kunsteducatieprogramma voor kinderen tussen 2 en 6 jaar, waarvan Marijk de initiatiefneemster is. In samenwerking met een groot aantal culturele, maatschappelijke en educatieve organisaties is *Get lekkers* inmiddels uitgebreid naar peuterspeelzalen en de onderbouw van het basisonderwijs in Maastricht.

Jaap van Royen, als intendant amateurkunsten verantwoordelijk voor de actieve deelname van burgers aan kunst en cultuur, steekt zijn bewondering voor Marijk niet onder stoelen of banken. "Marijk heeft een scherpe visie op cultuureducatie. Zij heeft ons het inzicht geboden dat elk kind unieke talenten heeft, die je wakker kunt kussen." Volgens Van Royen heeft Greweldinger het fundament gelegd voor cultuureducatie in Maastricht. "Wij gunnen elk kind een gevleugelde start van wat wij noemen, zijn of haar culturele carrière. Daarom hebben wij de ideologie van Marijk vertaald in het programma Toon je talent voor kinderen van 2 tot 12 jaar." Marijk begon 30 jaar geleden, na haar opleiding aan het conservatorium, als muziekdocent bij Kumulus. In Het Mollenhol liet ze peuters op een bijzondere manier spelen met muziek. Dat betekende toen al: muziek verbinden met andere kunst disciplines.

In 2003 zette ze de eerste stappen als zelfstandige en richtte Het Brede Spoor op, atelier voor kunsteducatie. Haar 'atelier van de zintuigen' verhuisde van de Randwycksingel naar de Burgemeester Bauduinstraat en vandaar uit naar het huidige pand aan de Frankenstraat. Hoewel Marijk haar lessen ook op externe locaties verzorgt, is in haar atelier de kern van haar boodschap te zien. Het gaat om het prikkelen

van de zintuigen. Het atelier staat dan ook vol met boeken, muziekinstrumenten, planten, meubels, verf-en tekenspullen, stoffen, spellen en spullen. Het straalt een sfeer uit van: Hier is niets gek, alles heeft zijn waarde. Voel je vrij kind, voel je vrij. Marijk Greweldinger: "Het begint met de manier van kijken en denken. Kinderen in de leeftijd van 0 tot 7 jaar zijn nog erg open-minded. Die willen aanraken, het verhaal weten. Van die openheid maak ik gebruik door hen van alles aan te bieden en hen uit te nodigen zelf te ontdekken wat ze interessant vinden. Ik stimuleer hen onbevungen naar materie te kijken. Hen de smaak en de geur van de dingen te laten ervaren." Hoewel het leven van alledag soms anders doet vermoeden, vindt Marijk dat de maatschappij minder prestatiegericht zou mogen zijn. "Ik ben ervan overtuigd dat een open manier van kijken naar de dingen om je heen, leidt tot een meer onbevungen manier van leven en denken. Ik zie het als mijn missie om kinderen daarin te voeden. Als je ze uitdaagt om al jong hun zintuigen te gebruiken, dan hebben ze daar hun leven lang plezier van." Daarom vindt ze het ook belangrijk om jonge kinderen en liefst ook hun ouders en familie mee te nemen naar concerten en tentoonstellingen of hen te wijzen op de dingen die ons omringen. "Ruik eens hoe lekker een polletje gras ruikt."

Greweldinger ziet zichzelf als een breed georiënteerde, associatieve musicus die de taal van de muziek, de beweging, het beeld en het woord verbindt. "Je moet kinderen met schoonheid omvngen. Daarbij zijn alle zintuigen belangrijk: luisteren, voelen, ruiken, proeven en kijken. Die boodschap breng ik ook in de workshops voor begeleiders van jonge kinderen. Nee, ik praat liever niet over een methodiek, dat klinkt zo strak." ■

Dans tussen de reuzen, 4 oktober 2014 om 16.00 uur
Centre Céramique

TROTS EN ZELFVERTROUWEN IN MARIABERG

OPBOUWWERKER MART MOOREN BRENGT MENSEN IN AANRAKING MET CULTUUR WAAR DAT NIET VANZELFSPREKEND IS. DIT VOORJAAR VERTROK ER EEN BUS UIT MARIABERG MET BEWONERS VAN DE WIJK DIE IN ROTTERDAM HUN EIGEN TONEELVOORSTELLING SPEELDEN. “KIKJ, IK KRIJG ER NOG KIPPENVEL VAN.”

Maak kennis met Mart en zijn waslijst aan petten. Vertrouwenspersoon. Sociaal werker. Opbouwwerker. Culturaanrichter. Iedereen heeft zijn mond vol van de participatiemaatschappij. Mooren (60) acht het als een plicht van het welzijnswerk om kinderen uit kansarme wijken in contact te brengen met cultuur. “Ik wil naast de mensen staan en die culturele rugzak om hun schouders hangen. Het is cultuurparticipatie in haar puurste vorm als mensen door culturele projecten zichzelf ontdekken.” Mooren is nauw betrokken bij Tout Maastricht, Kunstketel, Bianca in de Buurt, het opzetten van buurttheaters en Kaleidoscoop. Allemaal initiatieven die bedoeld zijn om cultuur te introduceren daar waar de confrontatie niet vanzelfsprekend is. Vanuit welzijnsinstelling Trajekt zorgt Mart met zijn team voor de afstemming van het project Kunstexpress binnen Kaleidoscoop; de Kumulus organisatie die zich inzet voor cultuureducatie op school of in de buitenschoolse opvang. “Kinderen die talent hebben op het gebied van muziek, toneel, dans of beeldende kunst worden een jaar gekoppeld aan een maatje van een kunstvakopleiding. Kinderen met talent die niet opgroeien in een omgeving waarin talentontwikkeling mogelijk is. Wanneer zo’n project stopt, vallen veel kinderen terug in hun dagelijkse sleur. Er komt geen vervolg door gebrek aan financiën of omdat ouders hun kinderen niet willen aansporen. En ja. Dat doet pijn. En ja. Daar slaap ik slecht van.” Zelf groeide Mart op in een gezin waar kunst en cultuur niet tijdens het opscheppen van de aardappelen werd besproken. Hij weet nog precies hoe het ging als bakkerszoon. “Ik was negen toen ik voor het eerst meeging met mijn vader. Bij ons in de straat in Blerick woonden enkele arme gezinnen en papa vertelde me dat we het overgebleven brood gingen

langsbrengen bij de mensen die niet veel geld hadden. Ik had al snel in de gaten dat sommige mensen in de straat het niet prettig vonden dat de armen het brood gratis kregen. ‘Laat ze toch werken’, riepen ze dan. ‘Wij moeten gewoon betalen. Een schande is het.’ Mijn vader trok zich daar niets van aan en legde me uit dat het om de positieve benadering van deze mensen ging. Hij wilde hun vertrouwen winnen. Ze laten voelen dat ze niet alleen waren zodat ze zich durven open te stellen. Vader had gelijk. Zodra ik langskwam met het brood zag ik hun ogen oplichten. Ze durfden een praatje te maken. Met mij. Met mijn vader, met de burens. En dat was de winst.” Het is deze winst die Mart doet besluiten om aan de Sociale Academie in Sittard te studeren. Na een aantal jaar werkervaring bij een jongerencentrum gaat hij samen met een team zomerkampen organiseren voor kinderen van wie de ouders geen middelen hebben om op vakantie te gaan. Een buurtkamp met een heropvoedende ondertoon waarbij Mart met de ouders in conclaaf gaat over de invulling daarvan. “Wat kunnen we en wat willen we leren? Samen leren de verantwoordelijkheid dragen. Dat heb ik geweten”, lacht Mart met een wegwuivend gebaar. “Slopend was het. Heftig. Heel intensief. Maar heel erg mooi.” Toneelstukjes maken, knutselen, hutten bouwen, contact leggen met buurtgenoten, nadenken over emoties en verantwoordelijkheid. “Daarna was ik een week niet aanspreekbaar. Mede-opvoeder zijn en omgaan met conflicten tussen kinderen en ouders werd me soms te veel. Die ouders hadden de handjes wel eens loszitten. Dan moest ik wel even slikken. Maar ik tolereerde het niet en schakelde andere instellingen in. Ik was er alleen om dat zetje in de goede richting te geven. De rest moesten ze zelf doen.” Door die achtergrond fungeert hij binnen gemeentelijke

Mart Mooren.

projecten vaak als schakel tussen cultuureducatie en sociale binding in de wijken. "Cultuur is het bindmiddel van een maatschappij. Het idee is dat als je meedoet aan cultuur, je het gevoel krijgt iets gemeenschappelijks te hebben met mensen om je heen. Ik blijf zeggen dat cultuureducatie begint met het vermogen om je aan te passen, zodat je je kunt vestigen in de maatschappij." Zo presteerde Buurttheatergroep Mariaberg het om met haar voorstelling te schitteren tijdens het International Community Art Festival in Rotterdam in maart dit jaar. Deze toneelgroep – die bestaat uit buurtgenoten van alle leeftijden – reisde in een bus naar Rotterdam "Dat was fantastisch. Kijk, ik krijg er nog kippenvel van", zegt Mart. "In een vreemd theater in een vreemde stad je eigen voorstelling geven. Je wil niet weten wat voor impact dat heeft in zo'n buurt. Mensen die mee willen gaan in de roem van de buurt en

trots zijn om zich op deze manier als gemeenschap te kunnen profileren. Het besef dat je daar ook kan wat je thuis kan. Dat geeft enorm veel zelfvertrouwen."

"Dromen? Oh, man. Begin er niet over want dan stop ik niet meer", lacht Mart terwijl hij hardop nadenkt. "Vier theatergroepen in Maastricht uit vier verschillende wijken. Iedere groep maakt een community art voorstelling over hun eigen buurt met hun eigen verhaal om die vervolgens in een andere buurt voor te dragen. En als ik dan echt door mag slaan in mijn ambitie zou ik het mooi vinden als die verschillende voorstellingen verweven worden in één voorstelling zodat ze zich kunnen presenteren aan andere Maastrichtenaren. In het Theater aan het Vrijthof of zo." ■

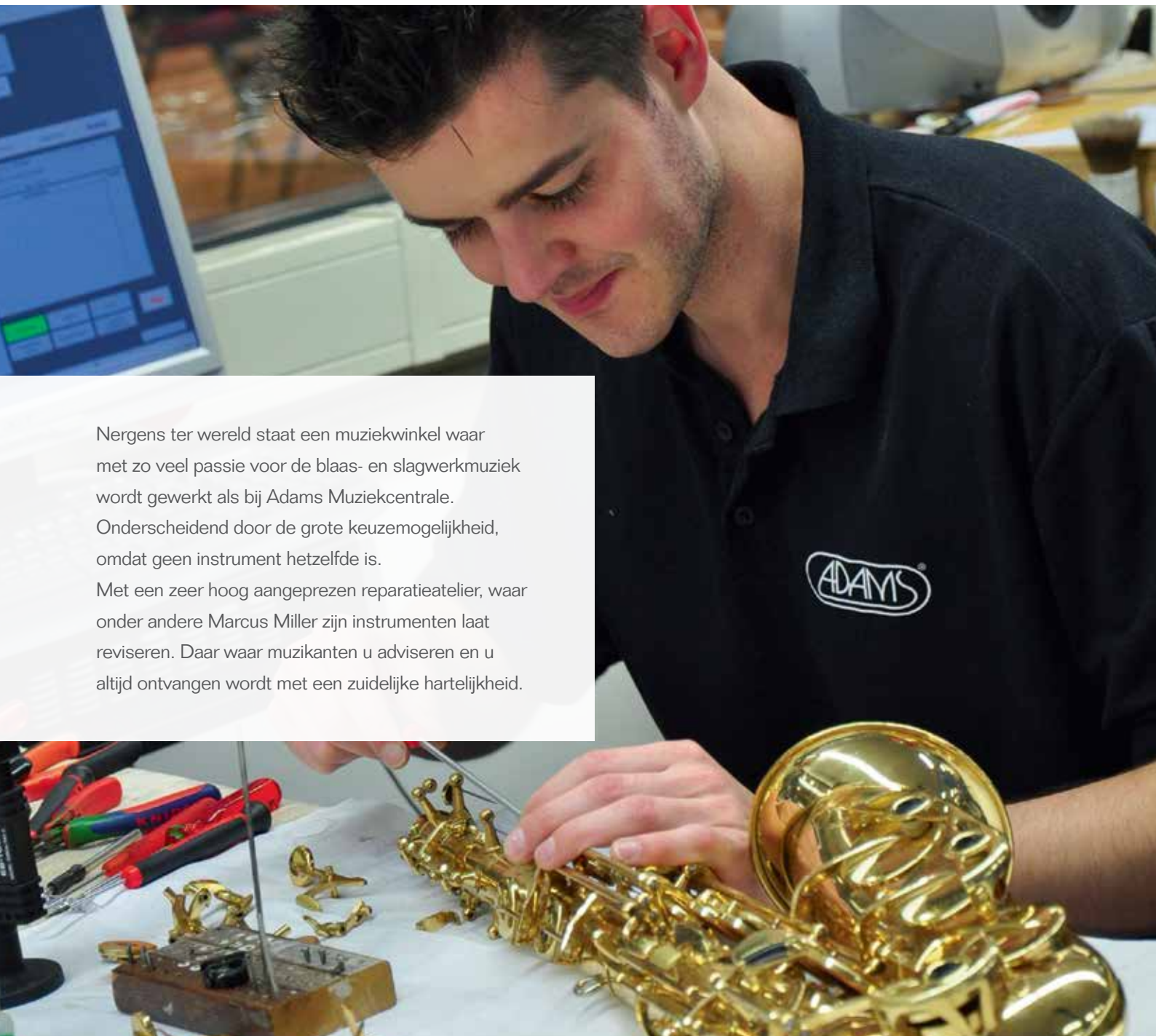
Zie: <http://m.youtube.com/watch?v=NrpQGHJLoYI&feature=youtu.be>

Muziekcentrale

Experience the Sound of Quality

Nergens ter wereld staat een muziekwinkel waar met zo veel passie voor de blaas- en slagwerkmuziek wordt gewerkt als bij Adams Muziekcentrale. Onderscheidend door de grote keuzemogelijkheid, omdat geen instrument hetzelfde is. Met een zeer hoog aangeprezen reparatieatelier, waar onder andere Marcus Miller zijn instrumenten laat reviseren. Daar waar muzikanten u adviseren en u altijd ontvangen wordt met een zuidelijke hartelijkheid.

De belofte

Daar sta ik dan weer met vijftien kersenroomsoezen onder mijn arm. Iets wat geïrriteerd bel ik aan bij de socio-woning waar mijn broer woont met zijn autistische huisgenoten. “Waarom sta ik hier nou weer elke maand en niet mijn zus”, wentel ik me in zelfmedelijden. Maar dan denk ik aan de belofte.

De belofte op het sterfbed van mijn moeder. Ik zat bij haar op de rand van het bed, in de huiselijk ingerichte kamer van het hospice. Alles was er romig geel, aan de muur een schilderijtje met een bloemenvaasje erop. Sindsdien denk ik, als ik iets geels zie altijd aan de dood. “Je zorgt toch wel voor je broer als ik er niet meer ben?”, vroeg ze. En natuurlijk zei ik ja. Want ik zeg van kindsbeen af altijd al “ja” tegen mijn ouders. Eigenlijk zeg ik altijd tegen alles en iedereen “ja”.

Beetje de *story of my life*. Mijn zus was op dat moment net even de kamer uit. Op belangrijke momenten is zij er nooit, zij heeft daar een speciaal gevoel voor ontwikkeld. Ik word warm onthaald door huisgenoot Betsy. “Hoi Moniekske, wat heb

je meegebracht?” Ze omhelst me met haar speciale wurggreep. Mijn broer begroet mij niet, hij heeft alleen maar oog voor de banketbakkersdozen onder mijn arm. “Maak maar open”, zeg ik. Voorzichtig opent hij een doos. Hij trilt van opwindning als hij de roomsoezen ziet. Niet omdat hij die nou zo buitengewoon lekker vindt, maar omdat ik elke keer roomsoezen meebreng. Autisten houden niet van verrassingen, ze houden van hetzelfde. Ik moet het niet in mijn hoofd halen om hier aan te komen met een zelfgebakken appeltaart.

We gaan gezellig koffie drinken. Alle bewoners helpen mee de tafel te dekken. Het plastic servies klettert op de tafel. “Het is altijd zo gezellig als Monique langskomt”, zegt praatgrage Betsy. “Jaaa”, roept huisgenoot Edje. Uit zijn tandeloze mond spuit een fontein van slagroom en kersen. Ik voel me gevleid.

Monique Curfs

Monique Curfs volgde een cursus bij de Schrijversschool.

www.centreceramique.nl

MET INGANG VAN HET NIEUWE CULTURELE SEIZOEN HOORT DE SCHRIJVERSCHOOL BIJ CENTRE CÉRAMIQUE. LOGISCH DAT LEZEN EN SCHRIJVEN EINDELIJK WORDEN SAMENGEBRACHT, VINDT CARIN KLOMPEN, HOOFD VAN DE 352 JAAR OUDE BIBLIOTHEEK IN MAASTRICHT. “LATEN WE DE LAT MAAR EENS HOOG LEGGEN.”

door Emile Hollman foto's Jonathan Vos

MAASTRICHT WORDT SCHRIJFSTAD

Zelf heeft ze veel te danken aan Annie M.G. Schmidt, en meer bepaald aan haar personages Jip en Janneke, die tegenwoordig symbool staan voor helder taalgebruik. De boekenreis die Klompen maakte, startte met de avonturen van de braverikken van M.G. Schmidt. Carin Klompen (1962) las als kind de jeugdbibliotheek van haar geboorteplaats Roermond uit. Op haar dertiende kreeg ze een pasje van de bibliotheek voor volwassenen. “Ik wilde heel graag een seksboek lezen”, schatert ze in haar kantoor op de vierde verdieping van Centre Céramique. Kwam door haar broer, paar jaar ouder, die haar lekker had gemaakt door voor te lezen uit de boeken van Mickey Spillane. “Dat tartte mijn fantasie”, lacht ze. Maar zelf haalde ze andere boeken van de planken. Degelijke romans van Charles Dickens, maar ook de fantasieprikkelende verhalen uit de Bijbel kon ze waarderen. “Heerlijk toegankelijk voor kinderen.” Toch ontwikkelde Klompen zich niet als een brave boekenlezer. Op haar twintigste ging ze naar Amsterdam, niet om te studeren maar om van het leven te proeven. Ze was niet van plan om heel klein burgerlijk een opleiding te gaan doen. Het vwo maakte ze af in de avonduren, voor de dagen zocht ze een leuk baantje. Om in aanmerking te

komen voor een uitkering moest ze verplicht solliciteren.

“Ik dacht, laat ik een baantje proberen te vinden in een bibliotheek, dan hoef ik tenminste niet te werken.”

Inmiddels heeft ze al genoeg jaren in bibliotheken op de teller om die opmerking te relativiseren. Nog steeds snapt ze niet hoe ze de baan in het Centrum voor Wiskunde en Informatica kon wegkopen voor de neus van tweehonderd andere sollicitanten. De liefde voor boeken was al latent aanwezig, hier kreeg ze ook nog eens de liefde voor het vak van bibliothecaris bijgebracht. Ze schetst een wereld van internationale wetenschappers, potentiële winnaars van de Spinozaprijs die in alle rust aan een promotie of boek kon werken. “Een geweldige tijd”, haast ze zich te zeggen voordat allerlei vooroordelen beginnen te gisten. “Er waren heel veel nerds bij zonder veel sociale verplichtingen. Dus gingen wij meisjes van de bieb met de jongens van de wiskunde vaak op stap.”

Pas daarna volgde Carin Klompen de bibliotheekopleiding en studeerde ze bestuurskunde. Van de wetenschappelijk bibliotheek verhuisde ze naar die van de Hogeschool om van daaruit terecht te komen bij de openbare bibliotheek in het naburige Capelle aan den IJssel. Saai en suf, vonden haar vriendinnen. “Nu zijn ze allemaal jaloers op me.

Blanche Dael

KOFFIEBRANDERIJ & THEEPAKKERIJ

www.blanchedael.nl

**WE LOVE
TO SERVE YOU...**

plein 1992

Ruiterij 2, Maastricht

dominicanen

Dominicanerkerkstraat 1, Maastricht

de annex

Plein 1992 15, Maastricht

avenue

Avenue Céramique 50, Maastricht

sint pieter

Glacisweg 26, Maastricht

universiteit

Bonnefantenstraat 2, Maastricht

www.coffeelovers.nl

'ALS JE HET HEBT OVER ERFGOED DAN HEB JE HET OOK OVER DE VERHALEN DIE RONDSPOKEN IN DE HOOFDEN VAN DE MENSEN.'

Want wie wil er nou niet in de bibliotheek in Maastricht werken?"

Die bibliotheek van nog steeds een slordige half miljoen boeken, is de laatste jaren zeer aan verandering onderhevig. De bibliotheek van nu is een kenniscentrum en een tentoonstellingsplek. Een fysieke plek en een virtuele, een plek waar ook mensen met dyslexie net zo welkom zijn als digibeten.

Klompen vindt die toegenomen reikwijdte prachtig. Het brengt leven in de brouwerij. "Ik weet ook wel", zegt ze "dat boeken lezen niet voor iedereen is weggelegd. Het is ook niet zo zeer mijn missie om mensen per se aan het lezen te krijgen, maar wel om kinderen het plezier voor lezen bij te brengen. Je leven wordt er zoveel rijker door."

Centre Céramique haakt ook aan bij de actualiteit. "We spelen in op wat er om ons heen gebeurt, waarbij we natuurlijk goed letten op onze fusiepartners Kumulus of Natuurhistorisch Museum. Voor de tentoonstelling over de Eerste Wereldoorlog hielpen onze medewerkers mee bij het onderzoek." Bovendien krijgt CC een grotere rol in het presenteren van Maastrichts erfgoed. "En steeds zullen we die collecties in verband brengen met onze boekencollectie en de kennis van de mensen."

Geen wonder dat onder zulk gesternte de Schrijversschool is overgeheveld van Kumulus naar Centre Céramique, schrijven en lezen horen bij elkaar als Jip en Janneke. Klompen: "Als je het hebt over erfgoed dan heb je het ook over de verhalen die rondspoken in de hoofden van de mensen. We bieden mensen aan te leren om die verhalen

op te schrijven. Ik hoop dat we die verhalen op een ander moment weer kunnen presenteren." Drie schrijvers uit de regio (Elle Eggels, Petra Quaedvlieg en Emile Hollman) zullen een aantal cursussen (zie www.centreceramique.nl) aanbieden. "We gaan eerst een basis leggen. Maar ik kan me zo voorstellen dat we na muziekkamers en leeskamers ook schrijfkamers inrichten. En via het schrijven hoop ik ook verbindingen te kunnen maken naar bijvoorbeeld het rijke drukverleden van Maastricht."

De nieuwe Schrijversschool presenteert zich op 7 september met de grote manifestatie *Schrijf, schrijver schrijfst* van het Huis voor de Kunsten Limburg. Schrijvers, uitgevers, boekhandelaren zullen daar hun publiek ontmoeten. Misschien is Maastricht een stad van dichters, grote schrijvers heeft de stad nauwelijks voortgebracht. Klompen, die sinds 2009 in Maastricht werkt, haalt de schouders op. "Ik vind het culturele klimaat hier in algemene zin wat tegenvallen. Het is braaf, er is weinig lef en weinig durf. Maar Maastricht wordt schrijfstad. Laten we de lat maar eens hoog leggen."

HET GEHEIM VAN INSEL HOMBROICH

door Jac van den Boogard

*In de rubriek
'Kunstwerk in de
Euregio' bespreekt
cultuurhistoricus
en docent Jac van
den Boogard mooie
en interessante
kunstwerken met
een eigen verhaal,
die binnen een straal
van 100 kilometer
om ons heen te
vinden zijn.*

Het is niet overdreven. Insel Hombroich, onder de rook van Düsseldorf, is een van de merkwaardigste musea ter wereld: een 'overdekt' openluchtmuseum, een park waarin natuur en kunst elkaar naadloos aanvullen en in discussie gaan. Kunst parallel aan de natuur, dat is het devies van Insel Hombroich naar het parool van schilder Paul Cézanne.

Vele malen heb ik het "museumeiland" bezocht en rondleidingen gegeven in dat kunstzinnig omgetoverde landschap. Dat laatste is eigenlijk niet nodig. Je moet je er als bezoeker op je zelf teruggeworpen weten in die omgeving zonder suppoosten, zonder naambordjes en zonder kunsthistorische uitleg. Hier doet men niet aan heldenverering! Hier onderga je de zeggingskracht van een kunstwerk in stilte, alleen doorbroken door geluiden uit de omringende natuur.

Ik daal opnieuw af langs de lange trap om het Insel te betreden en aan de kronkelende wandeling door een prachtig stuk wilde natuur te beginnen. Een eiland heeft iets geheimzinnigs. Zo ook Hombroich, gevestigd op een eiland in de rivier de Erft. En weer ervaar ik mijn bezoek als de eerste kennismaking met het geesteskind van Karl-Heinrich Müller. De eenvoudige bouwmaterialen van de paviljoens van Erwin Heerich en de ruige sculpturen in cortenstaal van Anatol Hetzfeld weerspiegelen in de kleine vennetjes met zomerse lisdodden en lupinen links en rechts van het pad; met bruin geel verkleurende bladeren in de herfst; met klaprozen en sleutelbloemen in de lente. De kunst ervaar je ook in elk seizoen anders. Het is alsof de natuur in combinatie met beeldende kunst je gevoeliger maakt voor de kwaliteit van kleuren en vormen. Elk bezoek is weer een experiment. Het geluid van eendengesnater vergezelt me, als ik een ruim paviljoen binnenstap; een paar takjes en wat vergeelde bladeren waaien met mijn

voetstappen mee naar binnen, de lijst rond een werk van Bart van der Lek is kromgetrokken. Er is geen klimaatbeheersing en ik besef: alle kunst moet sterven. Op elk moment van de dag valt het licht anders op de werken van Hans Arp, Lovis Corinth, Jean Fautrier, Yves Klein, Rembrandt van Rijn, Kurt Schwitters en vele andere kunstenaars. Op elk moment ervaar je de kunstwerken daarom ook anders, wisselen de stemmingen en verbaas je je oprecht over de confrontatie die moderne werken aangaan met klassieke kunst en etnografica.

Wat maakt Hombroich zo bijzonder? Ik vraag het me elke keer weer af. De combinatie van beslotenheid en ruimtelijkheid? De combinatie van Hermetische en Apollinische kunst? De stilte in lege paviljoens van glas, staal en ruige veldbrandsteen die werkt als een catharsis? Het geheim van Museum Insel Hombroich blijft even opwindend als bij het eerste bezoek aan dit museum 'van horen zeggen', want reclame om bezoekers te trekken, maakt Insel Hombroich doelbewust niet. De plaats van elk kunstwerk, elk etnografisch voorwerp in de paviljoens lijkt irrationeel. Onlogisch zijn ze naast en tegenover elkaar gezet, lijkt het. Toch is de presentatie niet chaotisch. Hombroich kiest zijn eigen verbanden; de plek van een kunstwerk is een volstrekt esthetische subjectieve keus. Het is adembenemend en poëtisch tegelijk. Als ik tegen sluitingstijd over het slingerpad terugloop, overweeg ik de overeenkomst tussen de natuurervaring en de artistieke ervaring in Hombroich. Loop je in de natuur of in een landschap dat je bevalt, dan is er niemand die je vertelt waarom je die ene plek nou zo mooi vindt. Het is een prettige sensatie naar een mooi stuk natuur te kijken. Dat gebeurt ook in Hombroich als je naar kunst kijkt. Je wordt teruggeworpen op je zelf.

www.museuminselhombroich.de

Linksoben: Museum Insel Hombroich, Turm Begehbare Skulptur, 1989. Architect: Erwin Heerich. © *Tomas Riehle/Arturimagesfoto's Jean Pierre Geusens*.
Andere kleine foto's: Raketenstation Hombroich, Haus für Musiker (2013). Architect: Raimund Abraham. © *Tomas Riehle/Arturimages*

Museum Insel Hombroich, Schnecke, begehbare Skulptur, 1983. Architect: Erwin Heerich. Tentoonstellingsruimte (Grafiek) © *Tomas Riehle/Arturimages*

MOZART

Klavierstücke

URTEXT

G. HENLE VERLAG

TIEN VRAGEN VOOR...

RICK
DEBIE

door Zelinda Meli foto Jonathan Vos

1 Wie is Rick Debie?

Rick Debie (1955) is unne echte Sjeng. "Tenminste zo voel ik dat. Hoewel ik buiten de singels op het Sterrenplein ben geboren. Ik was nog jong toen we verhuisden naar St. Pieter. Daar heb ik tot 2001 gewoond. Nu woon ik in Daalhof. Ik beschouw mezelf als een echte Bourgondiër. Ik geniet van het leven, alhoewel ik ook veel nare dingen heb meegemaakt. Twee keer per jaar ga ik op reis met mijn zwager. Nieuwe dingen zien, andere mensen ontmoeten, het avontuur tegemoet. Hoe gekker hoe liever. Verder lees ik veel en heb ik een enorme collectie arthousefilms. Ik neem mijn bejaarde moeder geregeld mee naar het filmhuis. Zij is dol op wat gedurfde arthousefilms, de films met een hoog gay-gehalte. Zelf ben ik tien jaar geleden uit de kast gekomen."

2 Hoe ben je in de muziek terecht gekomen?

"Thuis stond een piano. Mijn vader speelde op een behoorlijk niveau, zowel piano als blokfluit. Hij richtte een kamermuziekensemble op, de Telemann-kring genaamd. Als menneke van zes kon ik met mijn handjes maar niet van die piano afblijven. Daarom hebben ze me maar naar pianoles

gestuurd. Ik kreeg les van 'de ouwe Franssen' (Benoit Franssen, organist, beiaardier, componist en dirigent). In de puberteit ben ik even gestopt en gaan studeren bij Theophile Franssen, de zoon van Benoit. Toen hij ermee stopte ben ik naar de Stedelijke Muziekschool gegaan. Pa en ma vonden het geweldig dat ik naar het conservatorium ging. Componeren heb ik eigenlijk altijd al gedaan. Mijn vader heeft nog een eerste probeersel van me bewaard want ik maakte als kind al composities voor de Telemann-kring. Toen ik een paar jaar bij Kumulus in dienst was wilde ik er meer mee doen en ben weer gaan studeren. Nu heb ik drie conservatoriumstudies afgerond. Ik ben ooit nog eens begonnen aan hoofdvak *Theorie der muziek* maar dat was naast lesgeven, het vele begeleiden (orgel en piano) én een gezin te veel van het goede."

3 Hoe ben je ooit bij Kumulus terecht gekomen en wanneer?

"Ik verving regelmatig bij de Stedelijke Muziekschool Maastricht. Van daaruit volgde in 1981 mijn vaste aanstelling."

4 Piano of componeren?

"Het antwoord op deze vraag is, zonder enige twijfel, piano."

5 Waarom piano?

"Omdat componeren meer een hobby is, want ik verdien er niet veel mee. En het is een zeer intensief proces. Een paar jaar lang kon ik geen noot opschrijven. Ik had een flinke dip. De piano bood me troost. Ik kon er direct mijn emoties in kwijt. Bij componeren ligt dat toch iets anders."

6 Hoe ontstaat een compositie en waar haal je je inspiratie vandaan?

"Gewoon door noten op papier te zetten. Ik gebruik een soort van steno. Schrijfsels die ik alleen maar begrijp. Ik componeer wel altijd met behulp van een piano. Alhoewel bepaalde ideeën ook gewoon uit mijn hoofd komen. Ik denk na over structuur want een compositie heeft ook een vorm nodig. Bij vormloosheid haakt iedereen af. Ik ben een gigantische fan van Maurice Ravel. Ravel heeft niet zo heel veel geschreven maar hij componeerde heel formalistisch en gebruikte complexe structuren. Maar het geheel klinkt alsof het quasi improvisatorisch in elkaar is gezet. En daar hou ik van."

7 Hoe breng je dit over op je cursisten?

"Iedere leerling is anders en daar moet je op inhaken. Er zijn er die heel veel

Music House Daan Smit

Akerstraat 16 | Maastricht | 043 321 74 28

06 22 44 56 32 | www.daansmit.nl | adsmit@hccnet.nl

**Al 35 jaar uw partner
op muziekgebied!**

- Eigen technische dienst
- Geluidsverhuur met
specialisme op akoestische
muziek en spraak

In één weekend genieten van het rijke aanbod van de Nederlandse dans. Met werk van topgezelschappen als Het Nationale Ballet en het Nederlands Dans Theater én van jonge aanstormende choreografen als Jan Martens en Cecilia Moisisio.

www.nederlandsedansdagen.nl

3 t/m 5 okt/
Nederlandse
Dansdagen
Maastricht/
2014/

‘DIT IS HET EERSTE WERK DAT IK KON SCHRIJVEN NA DE ZELFMOORD VAN MIJN DOCHTER.’

kennis en vaardigheden hebben. Maar ook leerlingen die originele ideeën hebben maar die de uitvoering niet helemaal onder de knie krijgen. Deze leerlingen laat ik voorspelen en dan vraag ik of ze zomaar iets doen of dat het iets is wat in het hoofd zit en of ze dat kunnen reproduceren. Dit werken we dan met behulp van de computer uit tot een compositie. Kumulus is overigens de enige muziekschool in het land waar je op structurele basis componeren kunt leren. Bij andere muziekscholen wordt het vak op projectbasis aangeboden.”

8 Welk werk vind jij het beste tot nu toe en waarom?

“*In memoriam* - voor solocello en cello ensemble. Dit is het eerste werk dat ik weer kon schrijven na de zelfmoord van mijn jongste dochter Winnie. Het werk heeft een zekere emotionele lading, de toontaal en de structuur is erg mooi. Ik heb er qua rouwverwerking veel aan gehad. Ik hoop dat ik er straks, tijdens de uitvoering, mijn familie ermee kan troosten. Het lied *Aus tiefer not schreie ich zu dir* (koraal van Luther) spreekt voor zichzelf. Ik heb het koraal letterlijk geciteerd vanuit de versie van Bach. De première vindt vanzelfsprekend plaats bij Kumulus.”

9 Wat doe je met emoties in je composities?

“Ik schrijf niet altijd vanuit mijn emoties, soms forceer ik dat. Als je humor een emotie noemt, dan hou ik daar erg van. Ik citeer soms stukken van andere componisten in mijn composities, ik steek er een beetje de draak mee. Bijvoorbeeld fragmenten uit muziek van Johan Strauss. Dat is typisch Rick Debie, denk ik. Zo werd mijn *Andante Giocoso voor fluit, fagot en piano* uitgekozen voor de finale van het Keuris Componisten Concours. In die compositie zit dat soort humor ook verwerkt. Dat heeft de jury blijkbaar opgepikt en gewaardeerd.”

10 Wanneer kunnen we je magnum opus verwachten?

“Daar kan ik geen zinnig woord over zeggen. Ik probeer steeds te evolueren; als persoonlijkheid, als docent en als componist. Wie weet, misschien komt er via via een opdracht voor een groot werk. Vraagt philharmonie zuidnederland bijvoorbeeld een orkestwerk van een Maastrichtse componist. Dat zou ik dan kunnen zijn. En dat zou weer heel mooi zijn, dan kunnen mijn biografen tenminste straks mijn leven indelen in een periode voor en na de philharmonie.”

Rick Debie geeft piano- en compositieles bij Kumulus Muziekschool. Hij componeerde tot nu toe ongeveer veertig werken waaronder een pianosonate, een hobo concert, enkele symfonische werken, kamermuziek en koormuziek. De werken zijn zowel voor professionals als voor amateurs geschreven.

YOUNG HIPHOP GEEFT HET LEVEN KLEUR

door Yaël Weijenberg foto Humphrey van 't Hul

DOOR HET DANSEN IS ZE GESTOPT MET TWIJFELEN. OVER ZICHZELF. EN MAAR GOED OOK WANT LAURA VAN SONSBEER GAAT LESGEVEN IN VERSCHILLENDE STIJLEN HIPHOP BIJ KUMULUS. “MET HET POSITIEVE UIT HET LEVEN HALEN, HEB IK NOOIT VEEL MOEITE GEHAD. MAAR DANS GEEFT HET LEVEN VOOR MIJ MEER KLEUR.”

Tachtig uur per week. Vier jaar lang. “Maar dan heb je ook wat”, lacht Laura van Sonsbeek (21) opgelucht. Ze studeerde aan de Dansacademie in Tilburg en specialiseerde zich in hiphop. “Zonder doorzettingsvermogen kun je het daar echt vergeten”, zegt ze. Wie Laura voor het eerst ontmoet, ziet een intelligente en opgewekte twintiger met een hoog stuiterbalgehalte. Wie vervolgens met haar praat over het docentschap snapt dat haar uiterlijk vertoon onlosmakelijk verbonden is met haar visie op de danswereld. “Dans gaat om gevoel. In jezelf geloven. Ik kwam wel eens huilend thuis tijdens de vooropleiding omdat ik veel nieuwe dingen leerde die ik niet leuk vond of waar ik, naar mijn idee, niet goed genoeg in was. Ik wist toen al dat zelfvertrouwen ontwikkelen een proces is.”

Ze was net zeventien toen ze naar Tilburg verhuisde om te gaan studeren. Haar vooropleiding bij Kumulus wierp vruchten af toen ze meteen werd aangenomen op de Dansacademie. “Ik wilde per se iets met dans doen. Het maakte eerlijk gezegd niet uit wat.” Haar enthousiasme

verblindde haar toen ze op school kwam. “De danswereld is hard. Je krijgt ontzettend veel kritiek en het is nooit goed genoeg. Uiteindelijk leer je daarmee omgaan. Complimenten worden zelden gegeven, maar als je er dan één krijgt. Nou! Daar kan je wéken op teren”, vertelt ze. De opleiding vond ze pittig. “Het kwam neer op slapen, eten en dansen. Iedere avond hield ik mezelf voor: ‘Kom op Lau, nog even doorzetten dan komt de beloning vanzelf.’ Snap je? Zonder mijn doorzettingsvermogen had ik het niet gered.”

Laura omschrijft de professionele danswereld als een vijver die te klein is voor het aantal vissen dat erin wil zwemmen. Volgens haar is er een duidelijk verschil tussen een gediplomeerd dansdocent en iemand die uit passie voor dans lesgeeft. “Natuurlijk gaat dans om plezier, en dat kan iemand zonder opleiding evengoed overbrengen als een gediplomeerd danser. Mensen zien graag hoe goed anderen kunnen dansen. Als klein meisje keek ik ook tegen mijn docenten op. Alles wat zij deden, vond ik helemaal wow en wilde ik nadoen. Ik nam dan dansspasjes

Laura van Sonsbeek.

over zonder dat ik wist waarom ik juist die of die beweging maakte. Nu weet ik dat daar technisch nog wel iets aan te verbeteren viel." Op de academie kreeg Laura les in pedagogiek en didactiek van de stijlen moderne dans, jazz, klassiek ballet, hiphop en dansimprovisatie. Daarnaast volgde ze dansgeschiedenis, muziek- en kunstgeschiedenis, ruimtegebruik, psychologie en doelgerichte lesopbouw. "Dans is een vak. Als je lesgeeft, moet je weten wat je overbrengt. Ik wil mijn handelingen kunnen verantwoorden en vertellen waarom ik juist die techniek gebruik en niet de andere."

Laura gaat vanaf september vijf verschillende hiphop cursussen bij Kumulus geven. Performance, Feminine, Boys Only, All Round en Freestyle. Hoewel iedere cursus een andere insteek kent, blijft het hoofddoel hetzelfde. Want het is juist het competitieve element van de dans waar Laura een broertje aan dood heeft. Ze maakt onderscheid tussen commercie en kunst. "Dans je commercieel, dan ben je een performer. Een artiest. Als artistieke danser gaat het om de inhoud, niet om de

voorgond. En wil ik dat de toeschouwer mij begrijpt omdat ik beweeg. Voor mij is dat veel abstracter en kunstzinniger. Een mooi voorbeeld is de Performance-groep die zich op Festival Bruis voor de eerste keer presenteert. Ik wil ze leren hoe ze hun gevoel moeten uiten in dans en hoe je écht vooraan kunt staan. Niet omdat je beter wil zijn dan de ander, maar omdat je er als persoon mag zijn." Iedere docent heeft een eigen manier van lesgeven. Ook Laura. "Hoe je in het dagelijks leven in je schoenen staat, heeft invloed op de manier waarop je danst. Je moet uitstralen dat mensen naar je mogen kijken", zegt ze trots terwijl ze haar rug recht. Haar ogen stralen. "In mijn lessen help ik cursisten om die zelfverzekerde ik te vinden. Kin omhoog, denk aan je lichaamshouding, schouders open en durf. Heb lef! Op die manier wil ik laten zien dat je de zelfverzekerde ik in het dagelijks leven bewust naar buiten kunt laten komen door middel van dans." Ze gniffelt. Twijfelt om de woorden uit te spreken die op haar lippen liggen. "Maar die positiviteit. Die instelling. Het docent zijn. Dat moet wel in je karakter zitten." ■

M. C. Rijsemus

Vioolbouwer

Werkplaats - verkoop - verhuur - taxaties

www.rijsemus.nl

Martin Rijsemus groeide op in een omgeving waar ambacht en muziek zich verstrengden: zijn vader was kunstsmid en zijn moeder speelde viool. Sinds zijn vijfde levensjaar hanteert hij zelf de strijkstok. Aanvankelijk onder toezicht van de heer Blokbergen, aan de muziekschool van Wageningen, in 1974 onder begeleiding van professor Berkovitch aan het Conservatorium te Maastricht.

Zijn opleiding tot vioolbouwer heeft hij geleerd bij een leermeester in Duitsland en aangevuld met een studie aan de vioolbouwschool Mittenwald. Daarnaast heeft hij drie jaar samengewerkt met een Italiaans opgeleide vioolbouwer.

Witmakersstraat 1
6211 JA Maastricht
043 321 91 59
www.rijsemus.nl
mcrijsemus@live.nl

Werkplaats - verkoop - verhuur - taxaties

www.rijsemus.nl

nu als zelfstandige boekhandel
in Maastricht
en nog steeds: duizenden
boeken in een hemelse ambiance

Dominikanerkerkstraat 1
6211 CZ Maastricht
t +31 (0)43 4100 010
e info@boekhandeldominicanen.nl
w www.boekhandeldominicanen.nl

lezingen
schrijversbezoeken
exposities
concerten
cadeauartikelen
en natuurlijk...
boeken

VIKINGEN IN DE LAGE LANDEN WORLD PRESS PHOTO 2014 NEDERLAND LEEST

NU
ONLINE
!

KIRA WUCK HERMAN BRUSSELMANS KINDERBOEKENWEEK SCHRIJVERSCHOOL ARIE BOOMSMA

JAARPROGRAMMA 2014–2015 WWW.CENTRECERAMIQUE.NL

VOORDEEL!

Dans Magazine, alles over dans

- ✓ Van ballet en streetdance tot moderne dans en flamenco
- ✓ De nieuwste dansvoorstellingen
- ✓ Interviews met dansers en choreografen
- ✓ Portretten van nieuw talent
- ✓ Schitterende dansfoto's
- ✓ Het laatste dansnieuws
- ✓ Achtergrond reportages over dans

- ☐ Proefabonnement (2 nrs) zonder verplichtingen € 9,50
- ☐ Jaarabonnement (6 nrs) het 1^e jaar voor ~~€ 33,95~~ € 19,95

NAAM

ADRES

POSTCODE

PLAATS

TELEFOON

E-MAIL

- ☐ Ik machtig Dans Magazine/Virtùmedia het abonnementsgeld af te schrijven en ontvang € 1 extra korting
(alleen voor jaarabonnementen en voor Nederland)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

IBANnummer

DATUM

HANDTEKENING

WWW.DANSMAGAZINE.NL

Stuur deze bon in een envelop naar: Dans Magazine - Uitgeverij Virtùmedia
Antwoordnummer 7086, 3700 TB Zeist (Binnen Nederland kan dit zonder postzegel!)

KUMULUS

MUZIEKBEELDENDENKUNSTDANS
THEATERSCHRIJVENKUNSTACTIEF
KUNSTVERKENNENKALEIDOSCOOP

Postadres

Kumulus Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

Telefoon en e-mail

Informatiebalie (043) 350 56 69 of
(043) 350 56 56 info@kumulus.nl
Kaleidoscoop: (043) 350 56 64
info@kaleidoscoop.net
KunstActief: (043) 350 56 81
info@kunstactiefmaastricht.nl

Internet

www.kumulus.nl
www.kunstactiefmaastricht.nl
www.kaleidoscoop.net

Colofon

Uitgave: Kumulus
Vormgeving: Obidesign/
Annebeth Nies
Fotografie: Perry Schrijvers,
Jonathan Vos
Foto Cover: Philippe Driessen
Teksten: Ank Aerts,
Jac van den Boogard,
Emile Hollman,
Meyke Houben, Zelinda Meli,
Yaël Weijenberg
Commercie: House of
Communications/Lidia Janevski
Hoofdredactie: Zelinda Meli
Eindredactie: Emile Hollman

© Copyright 2014, Kumulus. / Aan de
uitgave van dit magazine is uiterste
zorg besteed, zij is echter informatief.
Aan drukfouten en/of onvolledigheden
kunnen geen rechten worden
ontleend.